

Rečni nauk v ljudski šoli.

Akoravno se naše ljudske šole vedno bolj zavedajo, česa jim je treba, vendar še v njih sploh preveč vlada nekaka suhota (formalizem) pri navadnih naukih. Učenci se učé mehanično brati, pisati in z golimi števili številiti. Še celó kersanski nauk se tù pa tam tako obdeluje, da se ne prijemlje ne glave, ne serca. Proč tedaj s suhim podučevanjem in morivnim formalizmom! Ljudska šola naj bode živ terg, kjer se obilno govori, ogleduje, prodaja in kupuje! Otrok naj se uči v šoli tako, kakor ga je mati domá učila. Mati ima malega dojenčka v naročji, mu kima, ga kliče, mu kaže reči, ga uči vse prav prijemati; pozneji mu od vsake reči pové, kar otrok more razumeti, potem mu kaže s perstom daljne reči, da ga vadi ogledovati in presojevati i. t. d. Tako uči prosta mati po svoji naravi, in ne vé, da ravno s tem postavlja ona prvo podlago vsemu poznejšemu razvitju človeške bistrosti. Učitelj naj tedaj v šoli nadaljuje, kakor so otroci domá pri materi navajeni, i. j. on naj njih um obrača na stvari, ki so okoli njih in pozneji tudi na vse druge stvari, ki jih ne vidijo. Naš sedanji slovenski „Abecednik“ ima mnogo tvarine, ktera daje učitelju dovolj prilike, da se v šoli pečá z rečnim naukom. Pa so učitelji, ki za ta nauk naj bolj pripravne in naj lepše reči pusté, da jih otroci le navadno heró, in komaj kaj, ali pa nič ne govoré o tem, in ako govoré, pa se jim ne ljubi, da bi stvari do jedra segali in ž njo otroški um budili. V taki šoli je dolgočasno, in ni čuda, da otroci ne hodijo radi v šolo, in starši tožijo, da se otroci v šoli ničesa ne naučé in da se tù odvadijo še takega dela, ki so ga že domá prav in radi delali.

Učitelj naj si prizadeva, da se v šoli rečni nauk neprenehoma snuje in sicer tako, da še učenci sami ne vedo, kaj učitelj namerja s tem in unim vprašanjem in razjasnilom, ki ga včasí mimo gredé vpleta pri berilnih ali pisnih vajah.

Ni pa dovolj, da se učenci učé, v šoli le iz knjige ali po učiteljevi besedi reči poznavati; reči, o kterih se učencem kaj pripoveduje, se morajo zares kazati ali na podobi, ali v resnici.

Naj bi novi šolski predniki v srenji in drugi posebno gledali naj pred na to, da se v naši ljudski šoli oživi rečni nauk, kajti brez tega je šola mrtva shodnica, ktero imajo otroci in starši več za pokorilnico, kakor pa za učilnico. P.